

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü işçilerine mesken yaptırmaları için borç para verilmesine dair olan 5954 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrasının tadili hakkında kanun lâiyhası ve Ulaştırma ve Bütçe komisyonları raporları (1/637)

T. C.

Başvekâlet

11 . VII . 1953

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 2625, 6/2104

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçilerine mesken yaptırmaları için borç para verilmesine dair olan 5954 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin son fıkrasının tadili hakkında Ulaştırma Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 7 . VII . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü işçilerine mesken yaptırmaları için borç para verilmesine dair olan 5954 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrasının tadili hakkındaki Kanunun esbabı mucibe lâiyhası

Yüksek malûmları olduğu üzere: «Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü işçilerine mesken yaptırmaları için borç para verilmesine dair Kanun» Büyük Millet Meclisinin 16 . VI . 1952 günkü celsesinde kabul edilerek 5954 sayılı bu Kanun neşri tarihinden muteber olmak üzere 23 . VI . 1952 günlü 8142 sayılı Resmî Gazete ile neşredilerek meriyet mevkiine konulmuştur.

Mezkûr kanunun 6. maddesine uyularak Maliye ve Ulaştırma vekâletlerince hazırlanan ve 30 IX . 1952 gün ve 8220 sayılı Resmî Gazete ile neşredilen 5954 sayılı Kanunun tatbik şeklini gösterir yönetmelik mevkii tatbika konulmuştur.

Bu mevzuata müsteniden 1 . III . 1953 tarihinden itibaren :

	Aded	Lira		Aded	Lira
Ankara	101	505 000	Samsun	31	155 000
Eskişehir	291	1 455 000	Sivas	13	65 000
İstanbul	192	960 000	Erzincan	12	60 000
Adapazarı	187	935 000	Mersin	7	35 000
İzmir	131	655 000	Adana	20	100 000
Nazilli	4	20 000			
Afyon	1	5 000			
				990	4 950 000

olmak üzere ki, ceman 12 mahalde (990) işçiye 9 90 aded mesken inşası için 4 950 000 liranın Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığının, kanunun birinci maddesine müsteniden 28 . II . 1953 tarihindeki idare heyeti kararı ile sermayesinin yüzde ellisi (% 50 si) miktarı olan 9 000 000 liralık fondan bu maksada yukardaki miktarda tahsis yapılmış bulunmaktadır.

Mesken ihtiyacında bulunan işçilerimize yapılan bu ikrazlarda, bilhassa Büyük Millet Meclisinin muhtelif komisyonlarında mevzuubahis edilen ve işçilerin toplu buldukları yerlerde iş yerlerine yakınlık ve toplu inşaat düşünülerek ucuz arsa, ucuz yapım nazarı itibara alınmakta münferit arzulardan ziyade en mübrem ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmaktadır.

Halen yapılmakta olan (301) aded inşaatın bâzıları pençere yüksekliğine, bâzıları tavan betonlarının atılması haline gelmiş bulunmakta olup önümüzdeki bir buçuk ay zarfında tamamı ikmal edilecek vaziyettedirler.

Ancak, kanunun birinci maddesinde arsa bedeli dâhil olmak üzere 5 000 lira ile tahdit edilen miktara çıkılmaması işçilerimiz arasında büyük sıkıntılar yaratmakta, malzeme fiyatlarının, usta, kalfa, amele ücretlerinin bu bedel ile karşılanmasına imkân olmayışı sebebiyle bizzat malzemenin pek düv ve dayanıksız olan kısmı ile inşaatın bitirilmesi yolunun ühtiyar edildiği ve binaların ikmalinin işçi için ayrıca bir dert ve üzüntü membaı olduğu şu bir senelik tatbikattan öğrenilmiş bulunmaktadır.

Filhakika bâzı yerlerde kanunen mahdud olan 5 000 liraya inşaat mümkün ise de muayyen olan 5 000 liradan daha az miktar ile ev yapma imkânı pek mahdud muntakalara inhisar etmekte ve ekseriyeti bu miktar ile ikmaline imkân vermiyecek bir durum arz etmektedir.

Büyük Millet Meclisinin kanunla kabul ve takibettiği gayeye erişebilmek için personelimizin büyük bir kısmı olan mezkûr işçileri bu dertlerinden kurtarmak ve alınacak sermayeyi artırmak maksadiyle bu miktarın 7 500 lira olarak yükseltilmesi ve yerine göre bundan daha az verileceklerden artacak finansman bakiyesinin âzami had olan 7 500 lira ile mahdud olmak üzere diğer muntakalarda teksifi zarureti karşısında bulunulduğundan 5954 sayılı Kanunun mezkûr birinci maddesinin bağıl şekilde tadili maksada daha uygun düşeceği mülâhazası ile ekli kanun lâyihası ihzar edilmiştir.

Ulaştırma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ulaştırma Komisyonu

Esas No. 1/637

Karar No. 14

13 . VII . 1953

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü işçilerinin mesken yaptırabilmeleri için kendilerine borç para verilmesi hakkındaki 5954 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrasının tadili hakkında vâkı Hükümetin kanun lâyihası komisyonumuzda görüşüldü.

5954 sayılı Kanunla tâyin edilmiş olan 5 bin lira istikraz haddinin bugünkü şartlar içinde bir mesken inşasına kifayet etmiyeceği tabii görülmekle bu istikraz haddinin 7 500 liraya çıkarıl-

masını mutazammın kanun lâyihasının Hükümetin teklifi veçhile aynen kabulüne karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ulaştırma Komisyonu

Reisi Y.
Erzurum
E. Nutku

Bu rapor Sözcüsü
Erzurum
E. Nutku

Kâtip

Bilecik
K. M. Kurkut

Balıkesir
A. Kalıpsızoğlu
Bitlis
N. Barut

Çanakkale
İ. Karasioğlu

Sivas
İ. Duygun

Ordu
Hüsnü Akyol
İmzada bulunamadı

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/637
Karar No. 127

15 . VII . 1953

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü işçilerine mesken yaptırmaları için borç para verilmesine dair olan 5954 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrasının tadili hakkında Ulaştırma Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 11 . VII . 1953 tarihli ve 6/2104 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Ulaştırma Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza havale olunmakla Maliye ve Ulaştırma vekâletleri temsilcileri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası; 5954 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrası ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü işçilerine mesken yaptırmaları için borç olarak verilmesi kabul olunan (5 000) liralık miktarın (7 500) liraya yükseltilmesini ve ayrıca (5 000) lira ile inşaata girişmiş olanların da bu miktarın kifayetsizliği sebebiyle bitirilemiyen inşaatlarının itmasını için bu kanun hükmünden faydalanmalarını temin maksadiyle sevk edilmiş bulunmaktadır.

Hükümet gerekçesinde lâyihanın hazırlanmasını icabettiren sebepler komisyonumuza da yerinde mütalâa edilerek kanun lâyihasının birin-

ci ve geçici maddeleri aynen ve yürürlük maddeleri de şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan kanun lâyihası öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu rapor Sözcüsü
Bursa	Giresun	Siird
K. Yılmaz	M. Şener	B. Erden
Kâtip		
Sivas	Antalya	Erzincan
H. İmre	A. Sarıoğlu	N. Pekcan
		İmzada bulunamadı.
Eskişehir	İstanbul	Kastamonu
A. Potuoğlu	H. Hüsmen	H. Türe
Kırklareli	Kırşehir	Konya
Ş. Bakay	R. Özdeş	R. Birand
Malatya	Ordu	Samsun
M. S. Eti	R. Aksoy	S. Bari
		İmzada bulunamadı.
Sinob	Trabzon	Urfa
S. Somuncuoğlu	S. F. Kalaycıoğlu	N. Acanal
		İmzada bulunamadı.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü işçilerine mesken yaptırmaları için borç para verilmesine dair olan 5954 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrasının tadili hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 5954 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrasındaki 5 000 lira kaydı 7 500 liraya yükseltilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun neşri tarihine kadar 5 000 lira ile inşaata girişmiş olup da ikraz edilen miktarın kifayetsizliği sebebiyle bitirilemeyen inşaat için lüzumuna göre muaddel birinci maddedeki miktara kadar ve aynı esaslar dairesinde ikrazata devam olunur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Ulaştırma vekilleri yürütür.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adalet Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili ve
<i>S. Kurtbek</i>	Dışişleri V. V.
	<i>E. Menderes</i>
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
	<i>K. Zeytinoglu</i>
Eko. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
<i>F. Çelikbaş</i>	
G. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
<i>E. Kalafat</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
<i>Y. Üresin</i>	<i>H. Erkmen</i>
İşletmeler Vekili	
<i>S. Yırcalı</i>	

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü işçilerine mesken yaptırmaları için borç para verilmesine dair olan 5954 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrasının tadili hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Birinci madde Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Hükümetin geçici birinci maddesi geçici madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Ulaştırma vekilleri memurdur.